

geket verve azt a hitet keltsék az üldözöttekben, hogy hatalmas tömegek követik őket, többet mondott, mint az összes harctéri jelentések összefoglalásával.

m-i-gy.

Cselőtei Lajos : Kantalupa. Dráma három felvonásban, zenei nyitányokkal. — A szerző — tornakönyveken, Berzsenyiről és Görgeyről készült tanulmányain kívül már több «barokk» drámát is írt, többnyire zenei nyitányokkal. Ezeknek a drámáknak barokk jellegzetességük — a szerző szerint — az, hogy «az írókn kívül levő lényegeken alapulnak». Szerintünk: kislélegzetű koncepció, zavaros jellemfestés, szaggatott, lapidáris stílus, történeti tényeket merészen negligáló, történelmi vonatkozásokkal zsúfolt, de minduntalan anakroizmusokba botló korrajz. Készülnek pedig egy-egy merészen általánosító, a történeti jelenségek singuláris voltát semmibevevő tétel illusztrálására. A Kantalupában a tétel: a seniorátus és primogenitura trónöröklési rendjének küzdelme az Árpádház tragikumá, pusztulásának oka. A tragikus bűn: az állandó trónviszály, a tragikus büntetés: az uralkodóház kihalása és áldozatul esés a «Deutschlands Übermachtnek». Igaz, hogy az előbbi csak I. Kálmán után két századdal, az utóbbi meg éppen csak a XVI. században következik be, de ez éppúgy nem zavarja a szerzőt a tétel felállításában, mint ahogy nem zavarja a dráma meseszövegét az, hogy II. István nem Kantalupa történetétől múlik ki még atyja életében (1117), hanem természetes halállal hal meg 14 évi uralkodás után. A történeti időfolyamat ilyen erőszakos «sűrítést» nem a drámai cselekmény művészi egysége, hanem a tendencia épsége követeli. Valóban, ha ezt a tendenciát kivonjuk a drámából, zavaros dialógusok törmelékeire bomlik szét. Ezen a törmelékeken mégis gyakran csillan meg a költői inspiráció fénye,

néha pedig a mult szellem-lehellette is feltetszik rajtuk. Kár, hogy ebből a dráma hőseire oly kevés jut. Kantalupa, II. István ágyasa: féktelen boldond, szerelmes az ellenébe, békaidegzetű, lénye emésztetlenség, démonohisztériás, veszekedés-örjögő, erkölcsi elmebajos, erotikus mániás, pathológikus eszméi vannak, tifusza utóbajai: májnagyobbodás, szerelmi örület a legszemérmetlenebb paráznaságban. És ezt a kitűnő diagnózist Drako, a király háziiorvosa adja róla, aki így Freud professzor fogékony XII. századi tanítványának látszik. A szerző figyelmébe ajánljuk, hogy a művész feladata elsősorban élő emberek, eleven, történetileg is hű élet költői ábrázolása, — a tendenciát, az elméletet majd leszűri az olvasó, ha szilárd a kompozíció, világos az előadás. A végső benyomásunk: a Kantalupa nagyarányú alap gondolatának és az alap gondolat kisigényű költői megvalósításának feltűnő ellentéte.

Mérey Ferenc.

Felhívás

Riedl Frigyes emlékének tisztelőihez.

Esztétikai irodalmunk büszkeségének, nemzedékek nagy oktatójának emlékezetét — halála tizedik évfordulóján — tanítványai és barátai művészi emlékéremmel kívánják megörökíteni. A Riedl arcmásával készülő *bronzplakett* megmintázását a magyar éremművészet kiválósága, *Beck Ö. Fülöp* szobrászművész már munkába vette s karácsony táján az érmek előreláthatólag szétküldésre kerülnek. Darabját 15 pengős árban lehet megrendelni. Volt tanítványai és tisztelői közül azok, kik a hűségnek és kegyeletnek szimbolusául szánt művészi alkotást megszerezni óhajtják, szíveskedjenek ezt az összeget 16.117. számú postabefizetési lapon a Magyar Földhitelintézethez lehetőleg november hó közepéig eljuttatni.

Budapest, 1931 október havában.

Hoffmann Edit,
Rédey Tivadar,

Reichard Piroska,
Sikabonyi Antal.